

Rautateiden turvallisuusajattelun kehittyminen

Kirsi Pajunen
johtava asiantuntija

kirsi.pajunen@traficom.fi

Esitys perustuu Euroopan Unionin
Rautatieviraston Karen Daviesin 26.9.2018
pitämään esitykseen

Vaatimustenmukaisuus vai riski- ja
suorituskykyperusteisuus

Sisältö

- › Termejä
- › Taustaa
- › Vaatimustenmukaisuuden piirteitä ja esimerkki
- › Kehityskaari
- › Johtopäätökset
- › Ajatuksia...

Raideliikenne

- Rautatieliikenne + kaupunkiraideliikenne (raitiovaunut ja metrot)

Rautatieliikenne

- Junaliikenne + vaihtotyö

Yhteiset turvallisuusmenetelmät

- EU-säädökset yhteisistä turvallisuuden toimintatavoista

Suorituskykyyn perustuva toiminta (ja valvonta)

- Kattava riskikuva toiminnoista
- Perustuu tietoon, asiantuntemukseen sekä dataan, joilla varmistetaan tehtyjen toimenpiteiden vaikutus toiminnan turvallisuuteen parhaimmalla mahdollisella tavalla

Vaatimustenmukaisuuteen perustuva toiminta (ja valvonta)

- Tietyn (esim. rautatieliikennöintiä koskevan) yksityiskohtaisen säädöksen tai ohjeen noudattaminen

Taustaa

- Riski- ja suorituskykyperusteisuus selkeästi EU-lainsäädännössä – Komission asetus 1078/2012 rautatieliikenteen harjoittajien ja infrastruktuurin haltijoiden suorittamasta omavalvonnasta
  - Ei kuitenkaan noudateta kaikissa organisaatioissa
  - Välttämätön johdonmukaiselle lähestymistavalle ja tehokkaalle toiminnalle

EU) N:o 1078/2012,
narraskuuta 2012,
allisuusluvan saaneiden
soveltamasta omavalvon
asmenetelmästä
merkityksellinen teksti)

asianmukaisen
vonnan olisi k
osajärjestelmille

n sopi-

(4) Tällä asetuksel
loksellinen turv
toimintojen aik
tarvittaessa ja j

(5) Tällä asetuksell
man aikaisessa
noudattamatta

ja sekä rau-
direktiivin
n käyttöoike-
in käyttömak-
tamisesta ane-
utatieturvallisuus-
un Euroopan par-
/EY (1) ja erityisesti

Vaatimustenmukaisuuden piirteitä

Voi olla liian rajoittavaa ja sen vuoksi joustamatonta, rajoittavasti määriteltyä eikä välttämättä kata kaikkia riskejä

Aiemmin vaatimustenmukaisuuteen perustuva toiminta vähensi onnettomuuksia mutta vastaavan saavuttaminen on tullut vaikeammaksi

On ennemminkin reaktiivista kuin proaktiivista

Ei innosta etsimää uusia ratkaisuja turvallisuuden parantamiseksi (sääntö toimii, miksi muuttaa sitä)

Ei aina pureudu ongelman ytimeen (kuljettaja ei noudattanut sääntöä – mutta miksi hän ei noudattanut saattaa jäädä selvittämättä)

Ennemminkin löydä ja korjaa kuin ennusta ja ehkäise (tietoa koko kuvasta)

Vaatimusten- mukaisuuden piirteitä

Kun joku menee pieleen,
ratkaisuna sääntöjen
lisääminen jo olemassa
olevien lisäksi

Olemassa olevaa sääntöä
ei kyseenalaisteta:
kontrolloiko se asiaa, jota
yritetään kontrolloida

Käytössä on yleensä
jonkinlainen
poikkeamisjärjestely, ajan
mittaan poikkeuksia on
enemmän kuin sääntöjä

Saattaa laahata uuden
teknologian perässä ja
siten estää innovaatioita

Johtajien rooli

Vaatimukset

Suoritus-
kyky

Painostavat
työntekijöitä
tuloksellisuuteen

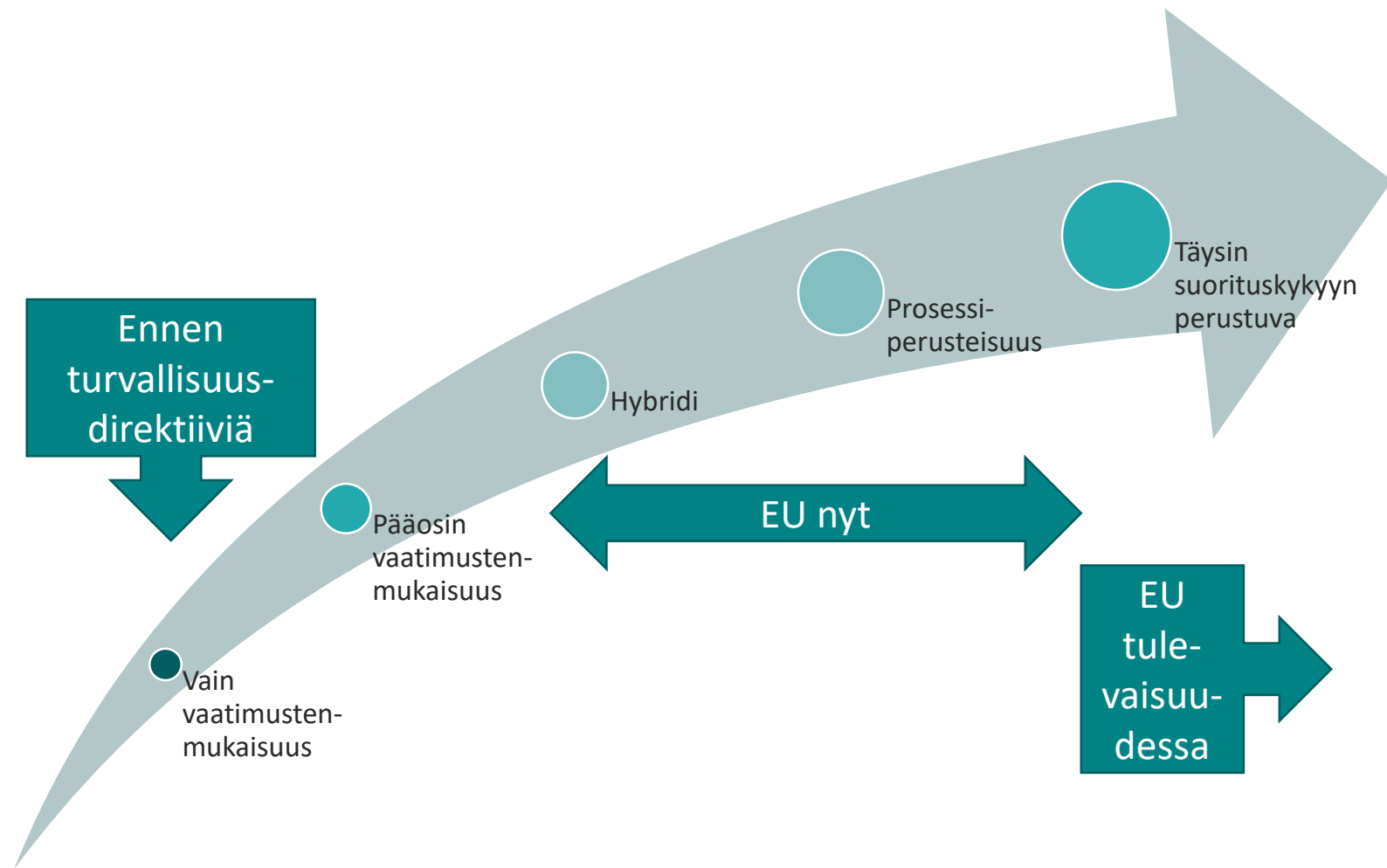
Tukevat yhteistyötä

Vaativat sääntöjen
noudattamista

Valmentavat
työntekijöitä kohti
tuloksellisuutta

Käyttävät tavoitteita
käyttäytymisen
ohjaamiseen

Rautatieturvallisuuden kehittyminen

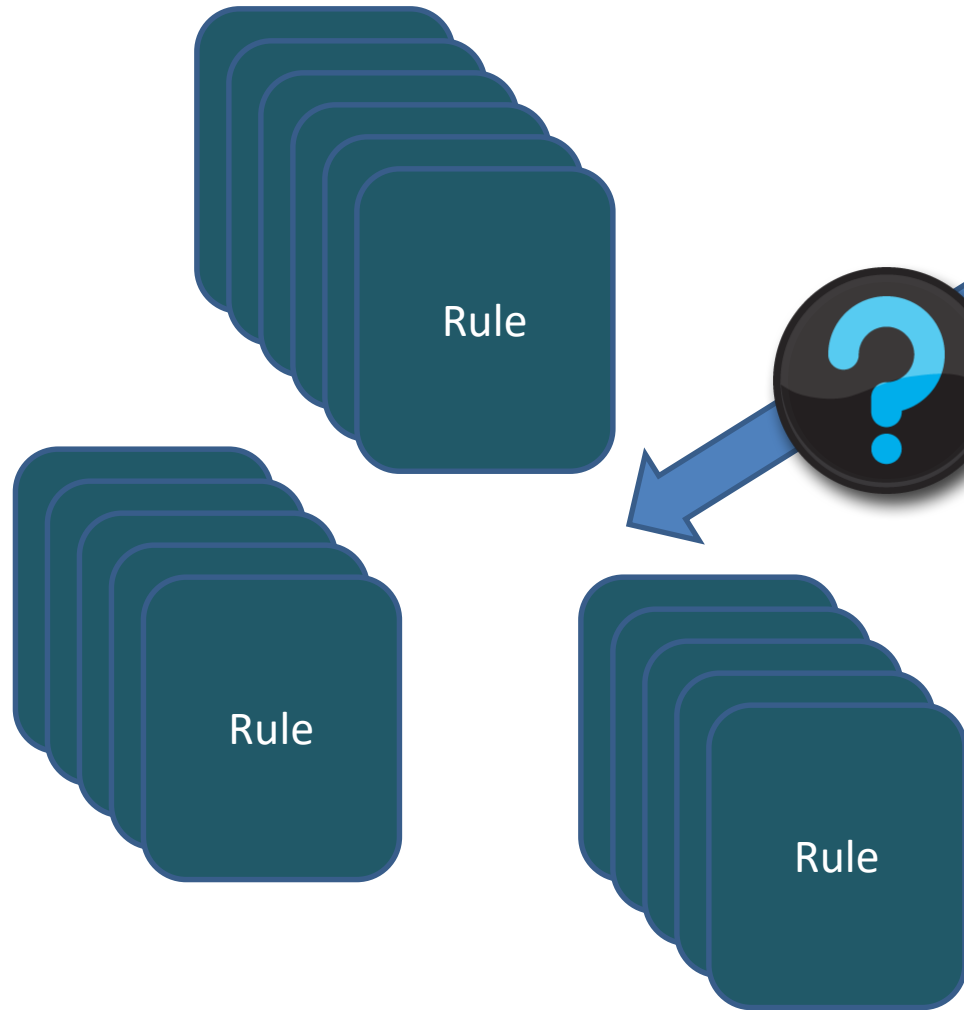
Säännöt

- Sääntöjä tarvitaan koska niistä saadaan tietoa siitä, kuinka asiat pitäisi tehdä

- Eivät ole aina riskiperusteisia – usein historiaan perustuvia eikä ole tietoa miksi
- Saattavat vaihdella organisaatiosta toiseen
- Ovat vaikeita valvoa koska sääntöjen noudattaminen ei välttämättä kerro niiden tehokkuudesta
- Nähdään toimintojen avainasiana eikä TJJ:n osana
- Eivät anna kokonaiskäsitystä asiasta – organisaatio ei opi kaikkea mitä se voisi oppia

Developing compliance without linking to SMS and monitoring performance

Vaatimusten- mukaisuus

Korostaa
kontrollointia ja
vastuuvollisuutta

Valvotaan
sääntöjen mukaan
toimimista ->
helposti valvottavat
säännöt korostuvat

Vastuuvollisuus
onkin siis
satunnaista

Suorituskyky- perusteisuus

Pyritään
edistämään
joustavuutta
kantamalla vastuuta
tuloksista

Esim. ydinvoima-alalla:
Kohti positiivisen
turvallisuuskulttuurin
edistämistä
Priorisoidaan toiminnassa
suurimpien riskien
hallintaa
Nähdään käyttäytymisen
ja asenteiden yhteys
turvallisuuteen

Johtopäätöksiä

Riskien tehokas hallinta vaatii TJJ:n mukaan toimimiseen perustuvaa valvontaa

Säädökset ovat tärkeitä mutta eivät pääasiallisena riskien hallintakeinona

- Niiden pitäisi tukea TJJ:n prosesseja ja proseduureja
- Kun ne eivät enää tehokkaasti hallitse riskejä, niitä tulisi päivittää tai poistaa

Suoriutumisen valvonta

- Pitäisi olla jo arkipäivää rautatietoimijoilla
- Mahdollistaa toimijoiden ja turvallisuusviranomaisen paremman riskien ennakoinnin ja hallitsemisen
- On avainasemassa positiivisen turvallisuuskulttuurin luomisessa
- Kohdistuu toimintatapoihin sekä niiden tehokkuuteen

Johtopäätöksiä

Tavoitteena tulisi olla kattava suoriutumisen valvonta sen varmistamiseksi, että turvallisuuden tasoa ei vain säilytetä vaan myös parannetaan johdonmukaisesti

Suoriutumisen valvonta auttaa rautatietiemijoiden liiketoimintaa, ovat paremmin valmistautuneita, kilpailukykyisiä ja kustannustehokkaita

Lopuksi

Turvallisuus ei ole sitä, ettei tapahdu onnettomuuksia, se on luottamuksen, omistautumisen, sitoutumisen ja positiivisten asioiden maksimointia

Myötätunto

Maineelle aiheutunut haitta

Valmius anteeksi antoon

Luottamukseen ja tulevaisuuteen investoiminen yhdessä

Katumuksen osoittaminen

Organisaatio: avun tarjoaminen

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

kirsi.pajunen@traficom.fi

www.traficom.fi

@TraficomFinland

We
Don't
MAKE
Mistakes
We Do
VARIATIONS